Bogi Mortensen: Tað er ynskiligt við øðrum, stórum vinnugreinum í Suðuroynni:

Vinnan skal helst hava fleiri bein at standa á

– Í komandi árum fara stórar broytingar at henda í vinnuliga bygnaðinum. Skal tað eydnast okkum at varðveita, og menna vinnulívið í Suðuroynni, er tað neyðugt, at fáa ílag eitt orðaskifti ímillum fólk í ymsum vinnugreinum og ímillum vinnugreinar, segði Bogio Mortensen, stjóri í Vági

– Kemur oljuvinnan til Føroya, fer Suðuroyggin at merkja ágóðan av henni, so ella so. Men hvussu nógv, suðuroyingar fáa burturav, veldst um so mangt

ÁKI BERTHOLDSEN

–Vinnulívið í Suðuroynni hevur møguleika at menna seg á øðrum økjum enn í fiskivinnuni. Men ynskiligt hevði verið um vinnan fekk fleiri bein at standa á.

– Í blaðnum í gjár greiddu vit frá, hvørjar hugsanir Bogi Mortensen, stjóri í Vági, hevur um framtíðina hjá fiskivinnuni í Suðuroynni.

Í blaðnum í dag verður nomið við aðra vinnu, og hvørjar møguleikar hon hevur í Suðuroynni, eitt nú smáídnaður, tænastuvinnan, ferðavinnan og sjálvsagt, oljuvinnna.

Tað var á einum fundi, nýstovnaða TK-stovan skipaði fyri, at vinnulívsmaðurin í Vági var biðin um at siga sínar hugsanir um møguleikarnar hjá vinnulívinum í Suðuroynni í framtíðini.

Sjálvur segði Bogi Mortensen, at hann hevði ikki tikið av innbjóðingini, tí hann helt seg vita so nógv meiri um vinnulívsmál, enn so nógv onnur.

Men hann tók av, tí hann vónaði, at hetta kundi verða byrjanin til eitt kjak, sum hann helt verða alneyðugt um um vinnulívsmál í Suðuroynni, skuldi vinnan fóta sær, og mennast.

Bara eitt bein

Hann segði, at rundanum fiskivinnuna er vaksin ein smáindaður og ein tænastuvinna, sum veitur skipum og virkjum ymsar tænastur.

Hann nevndi t.d. virki sum gjørdi pakkitilfar, trol -virkið, skipasmiðjur, flutningsfeløg o.s.fr.

– Virksemið og framtíðarútlitini hjá hesum vinnugreinum, er neyvt tengt at útlitunum og gongdini í fiskivinnuni í oynni, báði á sjógvi og landi.

– Og soleiðis verður í hvussu so er so longi ongar alternativar vinnur eru.

–Hesar vinnugreinar hava bara eitt bein at standa á. –

–Tað hevði tí verið ynskiligt at aðrar, størri vinnur komu í oynna, tí so høvdu útlitini verið tryggari hjá smáídnaðinum og tænastuvinnuni.

Bogi Mortensen segði, at nærliggjandi var at hugsa um oljuvinnuna.

– Men hinvegin er ein partur av smáídnaðinum og og tænastuvinnuni spesialiseraður at veita júst fiskivinnuni, sum nú er í Suðuroynni, tænastur.

– Tvs at broytist bygnaðurin í fiskivinnuni e r vandi fyri, at marknaðurin hjá, í huvssu so er onkrum, virkjum, hvørvur.

– Og tað er ikki altíð lætt at finna nýggjar marknaðir, hvørki aðrastaðni í Føroyum, og serliga ikki uttanlands.

– Men tó er tað so, at summi virki hava marknað aðrastaðni, enn í Suðuroynni, og hesin parturin av vinnulívinum fær lættast at laga seg til broytingarnar, sum kanska verða báði í fiskivinnuni, og í aðrari vinnu í Suðuroynni.

Bogi Mortensen segði, at onkrar spennandi royndir verða gjørdar fyri at skapa alternativa vinnu. Hann sipaði til royndirnar, sum verða gjørdar við einum nýggjum slagi av trollemmum.

– Eydnast henda royndin, og kann einkarrættur fáast til framleiðsluna, kann ein verulig vinna, við nógvum arbeiðsplássum, stinga seg upp.

Samanumtikið segði hann, at ein sterk fiskivinna, sum hon er bygt upp nú, saman við oljuvinnuni og einum virki, sum ger áðurnevndu trollemmar, fer at geva umtalaðu tænastuvinnu góðar møguleikar at mennast í framtíðini og at ø'ja virksemið.

Møguleikar í ferðavinnuni

Tað hevur altíð verið ein ávís ferðavinna í Føroyum og sjálvsagt eisini í Suðuroy. Men ikki fyrrenn tey seinastu árini hava vit veruliga givið ferðavinnuni gætur og hava sæð møguleikarnar í henni.

– Tað er onki at ivast í, at Suðuroyggin hevur møguleikar í ferðavinnuni, tí oyggin er vøkur og landslagið fjølbroytt.

– Møguleikar eru at skipa fyri útferðum og tiltøkum, báði á sjógvi og landi. Og tað er júst á hesum øki, at ferðavinnnan leggur, og eigur at leggja, størsta dentin, tí tað er bara hugflogið sum avmarkar møguleikarnar.

Tó helt Bogi Mortensen, at ferðavinnan manglaði teir neyðugu karmarnar fyri at kunna veita eina nóg góða tænastu.

– Samskiftið við miðstaðarøkið er ikki tað besta. Og eisini sambandi út í heim við Norrønu og flogførum, er ov vánaligt.

– Samstundis eru og vánaligir gistingarmøguleikar í teimum litlu bygdunum í oynni.

Hinvegin er ferðavinnan ikki ein vinna, sum kemur frá degi til dags.

Tað tekur langa tíð at byggja hana upp. Og ikki fyrrenn vinnan er komin upp á eitt ávíst støði, eru veruligir møguleikar fyri, at hon kann gerast livibreyð burturav hjá nógvum fólki.

– Men tá ið vit eru komin upp á tað støðið, sum krevst, eru nógvir møguleikar. Báði fólk, bátar, hús, bilar og bussar kunnu burturav, ella partvís vinna sær arbeiði og pening burturúr ferðavinnuni.

Fer at merkjast

Og sum rosinuna í pylsuendanum nam Bogi Mortensen við ta vinnu, sum er mest umrødd her á landi, hóast hon slett ikki er her, og sum kanska heldur ikki nakrantíð kemur. Oljuvinnuna.

– Men hann helt, at útlitini eru góð og fólk eru bjartskygd um hesa framtíðar vinnuna.

Hann helt, at Suðuroyggin er tann oyggin, sum hevur merkt mest til oljuvinnuna higartil.

Tær fyrireikandi kanningarnar eru gjørdar, báði úti á havinum og á landi.

– Smáídnaðurin, flutningsfeløg og onnur merktu beinanvegin, hvussu virksemið teirra vaks av tí at royndarborað varð í Lopra.

Bogi Mortensen heldur, at Suðuroyggin fer at fáa ágóðan av oljuvinnuni, so ella so.

Men í hvussu stóran mun, hon fer ágóðan av henni, veldst um so mangt.

– Verður borað á landi t.d. í Lopra, er onki at ivast í, at Suðuroyggin hevði fingið stóran lut í hesi vinnuni.

– Men verður talan um frálandavinnu, og tað er tað mest sannlíka, verður støðan ein onnur, og tá skulu nakrar fortreytir verða til staðar, fyri at fáa stórvegis lut í oljuvinnuni.

Samanumtikið kann sigast, at oljuvinnan er bytt sundur í trý høvuðsøki.

Tey eru:

1. Oljuhavnir, har olja verður pumpað í land, goymd, viðgjørd, flokkað, goymd og avskipað aftur.
2. Flogferðsla
3. Útgerðarhavnir

Tað er ikki sannlíkt, at tað nakrantíð verður farið undir risaátøk í Føroyum, sum tað er at gera eina veruliga oljuhavn.

Teknikkurin nú á døgum ger, at at tað ber til at pumpa oljuna úr undirgrundini, beint í skipstangarnar og viðgerða hana.

Haraftur at eru oljuhavnir beint sunnanfyri okkum, báði í Hetlandi og í Orknoyggjum.

–Hinvegin kann sigast, at skuldi tað komið uppá tal at gjørt eina oljuavn í Før-

– Higartil hevur Suðuroyggin merkt mest til oljuvinnuna. Men hvussu verður framyvir, veldst um so mangt. Tó heldur Bogi Mortensen, at góðir møguleikar skuldi verið fyri at fingið eina útgerðarhavn í oynni. Men tað er neyðugt at suðuroyingar standa saman, tí líkamikið hvar hon verður, fær øll oyggin ágóðan. Og eitt er víst, tað verður bara tann eina, kanska bara tann eina í øllum Føroyum

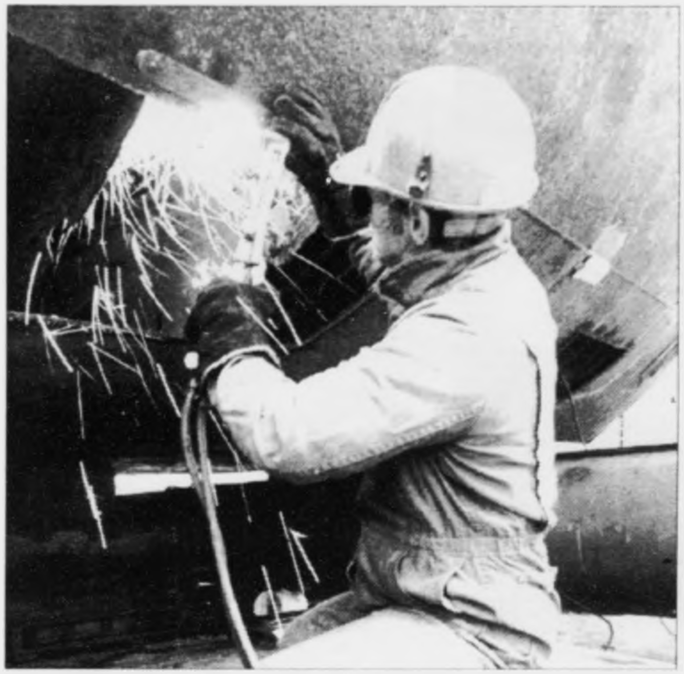

– Smiðjuídnaðurin og tænastuvinnan í Suðuroynni hevur bara eitt bein at standa á, og tað hevði verið ynskiligt, at tær fingu ein aðra, stóra vinnu at styðja seg til, enn bara fiskivinnuna.

oyum, krevst at finna eitt pláss, at upp- og avskipingarmøguleikarnir eru góðir, tvs. at tað krevjast góðir fjarðir og siglingarleiðir.

Hartil krevur ein oljuhavn stórt lendi framvið havnini.

Bogi Mortensen helt, at tað tí náttúrliga kann verða trupult at finna ein so góðan fjørð, sum krevst, sum eisini hevur so stórt lendi, sum krevst.

Nógv arbeiðspláss

Ein annar partur av oljuvinnuni er, sum nevnt, flogferðsla.

– Tyrlur flyta arbeiðsfólk og útgerð ímillum land og oljupallar. Og somuleiðis er stórur flutningur til og úr landinum.

Bogi Mortensen sigur, at í fyrstu atløgu gevur hetta nógv arbeiðspláss í sambandi við sjálvan flutningin.

– Men harafturat eru uppaftur fleiri størv í vinnum rundanum sjálvan flutningin. Á flogvøllinum er nógv fólk í arbeiði, flogfør og tyrlur skulu javnan til kanningar, og tey skulu hava brennievni og aðrar tænastur.

Tey, sum ferðast um flogvøllin, skulu avgreiðast báði tá ið tey koma, og táið tey fara. Somuleiðis skulu tey á trygdarskeið, hvørja ferð, tey fara út á pallar. Brandstøð skal verða við flogvøllin og radarskipanir at halda skil á loftferðsluni, skulu verða. Somuleiðis eru báði matstovur og handlar á flogvøllinum.

Bogi Mortensen nevndi í hesum sambandi flogvøllin í Sumburgh Head í Hetlandi sum dømi. Har arbeiða eini 450 fólk beinleiðis, ella óbeinleiðis við flogferðsluni.

Hann segði, at hóast Suðuroyggin liggur næst teimum støðum, har borað verður til havs, er ikki sannlíkt, at flogvøllur verður lagdur í oynni, tí tað er longu ein flogvøllur í Føroyum.

Hinvegin kundi hugsast, at tyrlupallur verður gjørdur í Suðuroy og hann hevði eisini skapt nógv arbeiði, báði beinleiðis og óbeinleiðis.

Møguleiki fyri útgerðarhavn

Men so er tað tann parturin í oljuvinnuni, sum hevur við útgerðarhavn at gera.

Tað eru „supply" og „Stand by" skipini, sum sum sigla um havnirnar til og frá pallunum.

– Virksemið í eini útgerðarhavn er stórt við tað ,at útgerð, tilfar o.a., sum skal flytast út á pallarnar, skal fyrst skipast upp, og á goymslu í útgerðarhavnini.

– Eftir tørvi verða „supply" skipini lastað, og tey føra so farmin út á pallarnar.

– Tað er eyðsæð, at á slíkari havn eru nógv arbeiðspláss, báði umborð á skipum og á landi.

– Og við tað, at Suðuroyggin báði er næst borpallunum, og evropiska meginlandið, skuldi ein møguleiki verið fyri at ein slík havn verður í Suðuroynni.

– Men eitt er greitt. Og tað er, at tað verður bara tann eina útgerðarhavnin í oynni kanska í øllum Føroyum.

– Tí er tað umráðandi, at vit standa saman um eitt slíkt tiltak. Tí sama, hvar í oynni, ein slík havn verður, fær øll oyggin ágóðan av henni.

Bogi Mortensen sigur, at brúka vit aftur Hetland sum dømi, og kannar eftir, hvønn týdning útgerðarhavnin í Lerwick hevur, so sigla 5.000 skip út og inn úr Havnini um árið. Umsetningurin er 60 milliónir krónur, og yvirskotið eftir skatt hevur verið seks milliónir.

– Hetta er ikki bara av oljuvinnuni, tí her er eisini talan um fiskiskip og ferðamannaskip, men tað er heilt greitt, at tað er oljuvinna, sum kastar mest av sær.

Bogi Mortensen sigur, at umframt virksemið í sjálvari oljuvinnuni, hevur tað líka stóran týdning at tosa um, hvørja ávirkan oljuvinnan fer at fáa á smáídnaðin, tænastuvinnuna og ferðavinnuna í oynni.

– Kemur oljuvinna, fáa hesar vinnur eina aðra vinnu, enn fiskivinnuna, at veita vørur og tænastur.

Neyðugt við kjaki

Bogi Mortensen segði, at hansara vón var, at hesar hugleiðingar hansara kundi verða við til at birta uppundir eitt neyðugt kjak um framtíðar vinnulívið í Suðuroy, báði ímillum fólk í teimum einstøku vinnunum og ímillum fólk í ymsum vinnum.

- Kanska kundi eitt framhald av hesum verið, at hvør vinnugrein varð viðgjørd av fólki, sum arbeiddu júst í hesi vinnu, og tí hevði gott innlit í hana, segði hann at enda.

Bridge

Í samband við at 18-20 bridgespælarar úr Íslandi koma til Føroya fríggjadagin 29. august, verður skipað fyri almennari parakapping í Bridgehúsinum í Gundadali.

Kappingin verður skipað sum ein vanlig parakapping og verður byrjað fríggjakvøldið kl. 19 stundisliga. Tey, ið skulu spæla við, skulu møta 5 minuttir áðrenn leikbyrjan.

Íslendingarnir sum koma henda vegin eru allir spælarar, ið spæla nógv bridge, summir av teimum spæla fleiri kvøld um vikuna.

Tá útlendingar koma henda vegin at spæla bridge, er hetta ein góður møguleiki hjá føroyskum bridgespælar um at royna seg.

Fyrireikararnir vóna at nógvir spælarar møta upp til parakappingina.

Vit hava
OPIÐ
hóskvøld:
frá kl. 17.00–24.00
fríggjakvøld:
frá kl. 17.00–03.30
leygarkvøld:
frá kl. 17.00–03.30
sunnukvøld:
frá kl. 17.00–24.00
Casablanca
Night Club
Torsgøtu 11 • 100 Tórshavn
Tlf. 19696

Rimmar
FERÐATILBOÐ
Úr Føroyum við Maersk Air til:

- LONDON
- AMSTERDAM
- BRÜSSEL
- PARÍS
- FRANKFURT
- STOCKHOLM
- GENEVE (+ kr. 650,-)
Galdandi 20/8–14/12
Einans kr. 2.650,-
– báðar vegir
Ferðaavgjøld ikki íroknað
Børn 2–17 ár fáa 50% í avsláttri
Minsti steðgur sunnunátt – mesti 1 mánaða
Ring og hoyr meira!
SMYRIL LINE
J. Broncksgøta 37
Tlf. 15900